

Gymnasie- och
arbetsmarknadsnämnden

**Remiss - Växla yrke som vuxen– en reformerad
vuxenutbildning och en ny yrkesskola för vuxna (SOU 2024:16)**

Sammanfattning

Utbildningsdepartementet har gett Örebro kommun möjlighet att inkomma med synpunkter på betänkandet Växla yrke som vuxen– en reformerad vuxenutbildning och en ny yrkesskola för vuxna (SOU 2024:16). Remissvar ska lämnas till utbildningsdepartementet senast den 10 juni 2024.

Yrkesvuxutredningen föreslår införandet av yrkesskolan, som är en ny yrkesutbildningsform på gymnasienivå för vuxna. Yrkesskolan ska baseras på yrkeshögskolemodellen och ha ett starkt samarbete med arbetslivet. De sökande som står närmast arbetsmarknaden kommer att prioriteras.

En ny modell för statsbidrag för yrkesvux föreslås, i syfte att skapa bättre möjlighet till en långsiktig planering. Möjlighet att ansöka om extra statsbidrag vid snabbt ökande behov föreslås därtill.

Läringsutbildningen reformeras, arbetsgivare ges möjlighet till ökad delaktighet i lärlingsutbildningarna. Det föreslås även möjlighet till lärlingsanställning.

Vidare utredning föreslås gällande stöd för elever i komvux, underlättande av studier för personer med funktionsnedsättning och övergångar till arbetslivet för personer med funktionsnedsättning. En skarpare reglering av provningsmöjligheter föreslås för komvux och gymnasieskolan.

Förvaltningen är i huvudsak positiv till utredningens förslag, undantaget förslagen som rör en ny yrkesskola för vuxna.

Förvaltningens synpunkter

Kapitel 3 En ny yrkesskola för vuxna

Yrkesskolan föreslås som ett komplement till befintliga yrkesutbildningar för vuxna på gymnasial nivå, främst riktat mot karriärväxling och för personer som behöver stärka sin ställning på arbetsmarknaden. I Örebro finns redan ett brett utbud av sådana utbildningar, vilket gör det svårt att se behovet av att starta fler inom yrkesskolan. Det finns risk att det blir svårare att fylla utbildningsplatserna på befintliga utbildningar samt att det bidrar till ökad otydlighet med ännu en utbildningsform. Förvaltningen bedömer att det finns risk för att yrkesskolan i nästa led kommer att konkurrera med befintliga yrkesutbildningar gällande elevunderlag, samverkan med arbetslivet och även gällande att rekrytera rätt kompetenser för att bedriva verksamheten.

Samverkan med arbetsplatser och branschföreträdare är inom yrkesvux en viktig del; den sker exempelvis genom APL (arbetsplatsförlagt lärande) och

genom yrkesråd. Det finns goda förutsättningar att lyssna in kompetensförsörjningsbehov och yrkesvux är ofta (vilket utredningen också visar på) snabba på att anpassa utbudet efter läget på arbetsmarknaden. I stället för ytterligare en utbildningsform bör samverkan mellan yrkesvux och arbetslivet än mer stärkas och utvecklas. Det är positivt om det görs med inspiration av de metoder som används inom yrkeshögskolan.

Förvaltningen ser positivt på initiativet att öka möjligheterna för sökanden med bäst förutsättningar att studera på en yrkesutbildning på gymnasienivå, men önskar att man utvecklar dessa möjligheter inom befintliga skolformer. I Örebro kommun erbjuds i nuläget oftast utbildningsplats till majoriteten av dem som ansöker till yrkesvux. Undantaget gäller ett fåtal utbildningar (barnskötare, yrkesförare och installationselektriker) som har ett högre söktryck och där urval därför sker i enlighet med förordning (vilket innebär att den person som har störst behov av utbildningen prioriteras). Inom dessa yrkesområden kommer det inte (på lokalt plan) att vara aktuellt med yrkesskola och därför är det mer hjälpsamt att se över urvalsprinciperna för komvux i syfte att öppna upp även för exempelvis karriärväxlare.

Förvaltningen vill även uttrycka att man ser en risk med att det inom yrkesskolan inte kommer att ställa samma formella krav för undervisande personal som inom skolväsendet. Om det inte finns krav på pedagogisk utbildning för att få undervisa, handleda eller sätta betyg kan det komma att påverka yrkesskolans kvalitet.

Kapitel 4 *Från ansökan till antagning*

Förändringar av befintliga bestämmelser såsom behörighet, mottagande, antagning och fullföljande av utbildning föreslås, i syftet att se till att dessa bestämmelser också ska kunna tillämpas på en sammanhållen yrkesutbildning. Inom befintlig vuxenutbildning föreslås sökanden kunna antas till sammanhållna yrkesutbildningar i stället för kursvis. Förvaltningen är positiv till förslagen som ges i kapitel 4 då dessa skulle underlätta antagningsprocessen.

Kapitel 5 *Ett mer långsiktigt och flexibelt statsbidrag för yrkesutbildning inom komvux*
Förvaltningen instämmer med förslagen i kapitlet. Förvaltningen vill tillägga att i samverkan med de andra kommunerna i regionen ansöks gemensamt om statsbidrag för regionalt yrkesvux. Örebro är huvudsökande kommun och ansvarar för ansökan. För Örebro kommun, specifikt, skulle förändringarna som föreslås troligen innebära ett grundbidrag som är högre än statsbidraget som utnyttjades 2023 och kommunen skulle kunna åstadkomma motprestationen som krävs. Mindre kommuner i regionen, som producerar många platser (i förhållande till sin storlek), kommer däremot få betydligt lägre finansiering än tidigare. Det kommer att finnas ett behov av att omfördela från de som inte nyttjar sitt grundbidrag till de som behöver mer platser. Utredningen föreslår att dagens statsbidragsnivåer räknas upp med 20 procent. En uppräknings av statsbidraget är välkommet utifrån de senaste årens kostnadsökningar men effekten riskerar att begränsas utifrån att fler utbildningsformer kommer att kräva en ekonomisk motprestation av kommunen.

Kapitel 6 *En reformerad lärlingsutbildning för vuxna*

Förvaltningen är positiv till förslagen i kapitlet. Utredningen föreslår flera åtgärder för att ge arbetsgivare ökat inflytande på lärlingsutbildningen inom komvux. Arbetsgivarna ges större ansvar för att utforma och vara en del av att genomföra lärlingsutbildningen samt att de ges möjlighet att vid lärlingsanställning vara med i urvalet av elever. Även till lärlingsutbildning kommer prioriteringsordningen att ändras så att sökande med bäst förutsättningar prioriteras i första hand.

Kapitel 7 *Det behövs bättre förutsättningar att snabbt möta nya stora utbildningsbehov*

Förvaltningen har inte erfarenhet av situationer som föranlett förslagen som presenteras i kapitel 7. Förvaltningen är av erfarenheten att det ofta går att hitta alternativa möjligheter att snabbt möta tillfälliga utbildningsbehov, exempelvis under pandemin. Däremot finns inga motsättningar mot förslagen som ges.

Kapitel 8 *Elevers tillgång till stöd i Komvux*

Förvaltningen instämmer med förslagen i kapitel 8, med undantag för detaljerna som gäller att kartlägga elevers behov av stöd i samband med upprättande av individuell studieplan och att eventuella behov av extra anpassningar ska dokumenteras i denna. Förvaltningen anser att en sådan kartläggning bör genomföras av ett tvärprofessionellt team och att detta kan ske vid ett senare tillfälle än vid ansökningstillfället, men i god tid innan utbildningen startar. Förvaltningen ifrågasätter att behov av stöd ska dokumenteras i den individuella studieplanen.

Kapitel 9 *Underlättande av studier för elever med funktionsnedsättning*

Förvaltningen är positiv till förslagen i kapitlet. Förvaltningen välkomnar särskilt utredningens förslag att det bör göras en översyn av förutsättningarna att samla resurser för tolkstöd i utbildning för vuxna, om det skulle innebära att man undersöker möjligheten att avsätta särskilda medel för tolk. Om så är fallet önskar förvaltningen att en sådan översyn påskyndas, det skulle ha stor betydelse för Örebro kommun som har ett stort behov av tillgång till tolk.

Kapitel 10 *Övergångar till arbetsmarknaden för elever inom anpassad utbildning*

Förvaltningen instämmer i förslagen i kapitlet. Utredningen konstaterar att vuxna med intellektuell funktionsnedsättning eller förvärvad hjärnskada möts av ekonomiska hinder när de avser studera inom komvux och föreslår att regeringen tillsätter en utredning gällande finansiering av studier inom komvux som anpassad utbildning. Utredningen konstaterar också att tillgången till yrkesutbildningar inom komvux som anpassad utbildning är begränsad och att de utbildningar som erbjuds är på en lägre nivå. Utredningen föreslår således att Skolverket ska ges i uppdrag att analysera möjligheterna att ta fram så kallade yrkespaket för Komvux som anpassad utbildning vilka motsvarar en kvalifikation på SeQF-nivå 3.

Kapitel 11 *Prövning inom komvux och gymnasieskolan*

Förvaltningen är också positiv till förslagen i kapitel 11, som innebär att höja avgiften för prövning, att prövning i första hand ska ske inom det primära samverkansområdet och att det sätts ett tak för hur många prövningstillfällen

ÖREBRO

2024-05-20

Gya 256/2024

per kurs eller nivå inom ett ämne som en individ får genomföra inom en viss tid. Det ska vara tillåtet med upp till två provningstillfällen per kurs eller nivå i ett ämne under en period av sex månader.

Förslag till beslut

Gymnasie- och arbetsmarknadsförvaltningens förslag till Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden:

- Remissvar över remissen Växla yrke som vuxen– en reformerad vuxenutbildning och en ny yrkesskola för vuxna (SOU 2024:16) antas och överlämnas till Utbildningsdepartementet.